

Dopolední část

Úkol č. 1

Začneme aktivitou "**Jak vypadá férové chování?**".

Učitel ti pustí krátké video s 5 příklady férového chování. **Žáci budou přemýšlet, v čem jsou jeho hlavní aktéři k sobě férově? Vyplní tabulku.**

Chovali se k sobě lidé na videu férově?			
	Ano	Ne	Proč
Video č. 1			
Video č. 2			
Video č. 3			
Video č. 4			
Video č. 5			

MUNDANI

- **Žáci odpoví na otázku: Jaké jsou zásady férového chování?**
 - ✓ **dodržujeme pravidla**
 - ✓ **respektujeme druhého**
 - ✓ **pomáháme druhým**
 - ✓ **nevyhrajeme za každou cenu**
 - ✓ **jdu příkladem pro ostatní**

Úkol č. 2

Žáci si zahrají ve scéně "**Hraju férově?**".

- **Ve dvojících obdrží kartičku s popisem konkrétní každodenní situace.**
- **Dokončí příběh v duchu férového/neférového chování. Kartička jim sdělí způsob, jakým mají příběh dokončit.**
- **Na závěr vyberte dvojice, které sehrají krátkou scénku dané situace. Ostatní budou popisovat, co na scéně bylo či nebylo férové.**

MUNDANI

Kartičky pro aktivitu "Hraju férově?"

Představte si situaci:

1

Žena jde po ulici a vypadne jí z otevřené kabelky peněženka. Jdete za ní a vidíte to.

Jak situace dopadne, pokud se **zachováš férově**? Sehrajte scénku, příběh dokončete.

Představte si situaci:

2

Jdete do schodů a vidíte před sebou starou paní, která nese těžkou tašku.

Jak situace dopadne, pokud se **nezachováš férově**? Sehrajte scénku, příběh dokončete.

Představte si situaci:

3

Účastníte se běžeckého závodu a váš soupeř před vámi dostal křeč do nohy a upadl na zem.

Jak situace dopadne, pokud se **zachováš férově**? Sehrajte scénku, příběh dokončete.

Představte si situaci:

4

Na parkovišti před supermarketem jste nechtěně odřeli cizí auto. Jeho majitel se blíží, ale situaci neviděl.

Jak situace dopadne, pokud se **nezachováš férově**? Sehrajte scénku, příběh dokončete.

Představte si situaci:

5

Prodavačka v obchodě ti vrátí více peněz, než máš dostat, protože se přepočítala.

Jak situace dopadne, pokud se **zachováš férově**? Sehrajte scénku, příběh dokončete.

Představte si situaci:

6

Jsi fotbalista a rozhodčí si myslí, že tvůj soupeř zasáhl míč v pokutovém území rukou. Nařídí penaltu. Ty jsi však viděl, že to ruka nebyla.

Jak situace dopadne, pokud se **zachováš férově**? Sehrajte scénku, příběh dokončete.

MUNDANI

Představte si situaci:

7

Zítra píšete test z matematiky, ale váš spolužák to neví, protože přišel pozdě do hodiny.

Jak situace dopadne, pokud se **nezachováš férově**? Sehrajte scénku, příběh dokončete.

Představte si situaci:

8

Ve škole o přestávce jste s kamarádem rozbili okno.

Jak situace dopadne, pokud se **zachováš férově**? Sehrajte scénku, příběh dokončete.

Představte si situaci:

9

Učitel ti špatně spočítal body v testu a vychází ti tím pádem lepší známka.

Jak situace dopadne, pokud se **nezachováš férově**? Sehrajte scénku, příběh dokončete.

Představte si situaci:

10

Z obchodu s oblečením jsi nechtěně pronesl tričko a zjistil jsi to.

Jak situace dopadne, pokud se **nezachováš férově**? Sehrajte scénku, příběh dokončete.

MUNDANI

Úkol č. 3

Žáci nyní vytvoří "**Logo férového chování**"

- Žákům rozdejte pastelky, fixy a papíry. Jejich úkolem je nakreslit logo, které by mělo podle nich symbolizovat férové chování. Mohou se inspirovat symbolikou fair play ze světa sportu.

Co je logo?

- Značka hnutí, firmy, organizace, instituce.
- Používá se k propagaci.

Fair play

- Dodržování pravidel, sportovní chování, pomoc druhému.

- Na závěr aktivity koordinujte prezentaci loga všech skupin. Pověste je na společné místo.

Odpolední část

Úkol č. 1

Férové chování se uplatňuje také v oblasti obchodu a výroby různých produktů. Aby žáci poznali konkrétní příklad, zapojí se do aktivity "**Co je férový obchod?**".

Co je férový obchod (Fair Trade)?

- Přístup, který pomáhá pěstitelům, zaměstnancům a řemeslníkům z chudých zemí.
- Dává jim možnost užít se za důstojných podmínek.
- Zaměřuje se na produkci kaka, banánů, káv, čaje, bavlny a cukru.

Fairtradový příspěvek

Pěstitelé k férové ceně dostávají fairtradovou prémii - peníze na zajištění čisté vody, výstavbu školy, nákup léků atd.

- Přečtou si následující text o životě dělníků na kakaových plantážích.

Lucy Mansa

Mluví o tom, co přinesl férový obchod jejímu životu.

Lucy Mansa je pěstitelkou kaka z Ghany. Je členkou Kuapa Kokoo – družstva zapojeného do Fair Trade.

"Většina kakaových bobů vypěstovaných v Ghaně se posílá do Velké Británie a jiných zemí v Evropě, kde se z nich vyrábí čokoláda. Jsme závislí na penězích z kaka ve všech ohledech: nákupu potravin, oblečení, léků i školného. Předtím než jsem se připojila ke Kuapa Kokoo jsme často nedostali zaplacenou a museli jsme si půjčit peníze nebo žít bez nich. S fair trade je to jiné. Kuapa Kokoo platí všem svým pěstitelům spravedlivou cenu za jejich plodiny – v hotovosti a včas. Jsem velmi šťastná: od té doby, co jsem se připojila k fair trade si mohu dovolit posílat děti do školy. Ženy a děti v mé vesnici teď nemusejí chodit mile daleko pro vodu do řek a napajedel, které byly špinavé a plné nemoci. Díky studnám, které se postavily za fairtradový sociální příspěvek, mají lidé bezpečnou, čistou vodu rovnou v srdci vesnice. Děti mohou chodit do školy, protože nemusí trávit hodiny nošením vody."

- Jaké principy Fair Trade jsou v textu uvedeny?
 - ✓ **spravedlivá cena**
 - ✓ **děti mohou chodit do školy**
 - ✓ **přístup k čisté vodě**
 - ✓ **život v důstojných podmínkách**
 - ✓ **boj proti dětské práci**

Úkol č. 2

Aktivita "Dětská práce"

System férového obchodu bojuje proti dětské práci. Žáci zjistí, s čím se mnohé děti z chudých zemí musí při produkci kakaava potýkat.

Dětská práce

Všechny formy práce, které vykonávají děti do 18 let, které jsou škodlivé pro jejich zdraví a brání jim ve školní docházce.

- v současnosti pracuje 215 miliónů dětí ve věku 5 - 17 let
- 55 % v Asii
- 33 % v Africe
- 6 % v Latinské Americe

- **Posťte reportáž o produkci kakaava. Po zhlédnutí videa si žáci přečtou výpovědi dětí, které jsou nuceny pracovat. Odpoví na závěrečnou otázku.**

Reportáž dostupná na adrese:

<https://www.youtube.com/watch?v=sQhT0AWKY0o>; <https://www.youtube.com/watch?v=hCzi0JlCV34>

Marc Yao Kwame, 13 let, Pobřeží slonoviny

Bylo ti 11, když tě obchodník s otroky nalákal na práci na farmě v Pobřeží slonoviny. Tvrdil ti, že dostaneš kolo a budeš moct rodičům pomoci 150 dolary, které jim budeš měsíčně posílat. Ovšem realita je jiná. Pracuješ denně od šesti ráno do půl sedmé večer, na oběd máš pouze čtvrt hodinovou přestávku. Měříš 120 cm a pytle kakaových bobů, které musíš tahat, jsou vyšší než ty. Abys je unesl, musí ti je někdo nandat na hlavu, ty pod tou tíhou ale často upadneš a farmář tě potom bije, že nepracuješ pořádně. Často míváš hlad, jídlo, které dostáváš, ti zdaleka nestačí dodat energii, kterou na farmě vydáš. Noci trávíš s osmnácti dalšími otroky v jedné místnosti 7 krát 6 metrů, ve které jste všichni zamčeni. Přestože tvé životní podmínky jsou tak strašné, utéct se bojíš. Všichni, které jsi viděl, že se o to pokusili, byli surově zbiti, někteří k smrti.

MUNDANI

Sunmankar, 6 let, Ghana

Před několika měsíci stala tvoje rodina, vlastníci rodinnou farmu, kde pěstuje kakao, před rozhodnutím. Buď tě pošle do školy a bude doufat, že ti to v budoucnu zajistí lepší život, anebo tě nechat doma pracovat na farmě a bude mít lepší výnosy z pěstování. Jinak jste velmi chudí, někdy mate ty i tvoji dva sourozenci hlad. Tys chtěl radši zůstat doma, nevíš, k čemu je chození do školy dobré. Hodně tvých kamarádů doma zůstává a pracuje, po večerech si pak spolu hrajete. Znáš i jiné děti, jejich rodiče taky pěstují kakao, ale jsou zahrnuti v nějaké organizaci, které říkají družstvo, a ti všichni do školy chodí. Často tam hrají různé hry a to by se ti líbilo. Jenomže jsi viděl, že tvoji rodiče pracují opravdu hodně, a nechtěl jsi je v tom nechat. Mimo školu by ti už moc času nezbylo. Navíc škola stojí peníze, kterých moc nemate. Takže pracuješ na farmě, podle potřeby osm nebo i dvanáct hodin denně. Jenom máma ti někdy říká, že třeba do školy přece ještě půjdeš, ty se ale necítíš tolik nespokojený.

Shama Ismael, 9 let, Indonesie

Tvoji rodiče vlastní malou rodinnou farmu, na které pěstují kakaové boby. V době, kdy je na farmě nejmíc práce, pomáháš jim, ale mimo sezonu, kdy vaše rodina nemá žádný další příjem, musíš chodit do práce, tvoji rodiče žádnou práci neseženou. Pracuješ v nelegální továrně na boty, kde si vyděláš v přepočtu necelých sto korun měsíčně a ty odevzdáš rodině. Tvoje obvyklá pracovní doba je 14 hodin denně s jednou hodinovou přestávkou, která není placena. Do továrny, kde pracuješ, jezdíš každý den na kole 11 km. Kdyby ses z továrny pokusil utéct, abys mohl chodit do školy, tvůj táta by tě zmlátil a nechal znátku

• Jaká nebezpečí dětem hrozí?

- ✓ **újmna na zdraví**
- ✓ **újmna na psychickém vývoji**
- ✓ **ohrožení života**
- ✓ **omezování základních lidských práv**
- ✓ **nízká mzda**
- ✓ **omezování práva na vzdělání**

MUNDANI

Úkol č. 3

- Pojdme navázat na problematiku Férového obchodu aktivitou **"Co zjistíme z obalu čokolády?"**
- Úkolem žáků bude formulace rozdílů mezi běžnou a „férovou“ čokoládou. Májí možnost využít i konkrétní vzorky. Rozdejte do každé dvojice obal od běžné čokolády a od „férové“ čokolády.
- Žáci doplní tabulku.

Obal od běžné čokolády	
Značka	
Výrobce	
Země původu	
%podíl kaka v čokoládě	
Pěstitel kaka	

Obal od „férové“ čokolády	
Značka	
Výrobce	
Země původu	
%podíl kaka v čokoládě	
Pěstitel kaka	

Rozdíly v obalech běžné a „férové“ čokolády.	Informace o pěstiteli kaka, podíl dětské práce, logo férového obchodu.
--	--

MUNDANI

Úkol č. 4

Aktivita „**Férová reklama**“

- **Žáci navrhnu pomocí pastelek fixů a papírů obal čokolády, který nelže a obsahuje principy férového obchodu.**
- **Koordinujte závěrečnou společnou prezentaci obalů. Pověste je na jedno místo.**

Zdroj, autor:

Gymnázium Teplice

Logo FIFA. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): WikimediaFoundation, 2001-, 2010 [cit. 2018-12-02]. Dostupné z:

[https://commons.wikimedia.org/wiki/File:FIFA_Logo_\(2010\).svg](https://commons.wikimedia.org/wiki/File:FIFA_Logo_(2010).svg).

Logo Fair Play [online]. In: . [cit. 2018-12-02]. Dostupné z: <https://logos-download.com/19792-fifa-fair-play-logo-download.html>.

CIFP logo. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): WikimediaFoundation, 2001-, 2010 [cit. 2018-12-02]. Dostupné z: https://en.wikipedia.org/wiki/File:CIFP_logo.gif.

ANDRÉ KARWATH. Chocolate. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): WikimediaFoundation, 2001-, 2005 [cit. 2018-12-02]. Dostupné z: <https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Chocolate.jpg>

A. KNIESSEL. KinderSchokolade. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): WikimediaFoundation, 2001-, 2005 [cit. 2018-12-02]. Dostupné z: <https://commons.wikimedia.org/wiki/File:KinderSchokolade.jpg>

